

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

<u>Nummer</u>	<u>Inhoud</u>	<u>Bladzijde</u>
	<i>I Mededelingen</i>	
	Commissie	
96/C 144/01	Ecu.....	1
96/C 144/02	Gemiddelde prijzen en representatieve prijzen van tafelwijnsoorten op de verschillende commercialisatiecentra	2
96/C 144/03	Verklaring van geen bezwaar tegen een aangemelde concentratie (Zaak nr. IV/M.740 — Krupp (II)) ⁽¹⁾	3
96/C 144/04	Steunmaatregelen van de Staten — C 53/95 (ex NN 143/95) — Spanje ⁽¹⁾	3
96/C 144/05	Steunmaatregelen van de Staten — C 57/95 (ex NN 67/95) — Duitsland ⁽¹⁾	6
96/C 144/06	Steunmaatregelen van de Staten — C 58/95 (ex NN 72/95) — Duitsland (Noordrijn-Westfalen) ⁽¹⁾	9
96/C 144/07	Steunmaatregelen van de Staten — C 11/96 (ex N 1/96) — Duitsland ⁽¹⁾	12
	<i>II Voorbereidende besluiten</i>	
	Commissie	
96/C 144/08	Gewijzigd voorstel voor een verordening (Euratom, EGKS, EG) van de Raad tot wijziging van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen alsmede van de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen met betrekking tot de gelijke behandeling van mannen en vrouwen.....	14

I

(Mededelingen)

COMMISSIE

ECU (*)

15 mei 1996

(96/C 144/01)

Bedrag in nationale valuta voor één eenheid:

Belgische en Luxemburgse frank	39,2966	Finse mark	5,90476
Deense kroon	7,37908	Zweedse kroon	8,41802
Duitse mark	1,91182	Pond sterling	0,822753
Griekse drachme	303,273	US-dollar	1,24573
Peseta	159,578	Canadese dollar	1,70428
Franse frank	6,47219	Yen	132,882
Iers pond	0,798238	Zwitserse frank	1,55990
Lire	1937,97	Noorse kroon	8,20189
Gulden	2,13767	IJslandse kroon	83,7504
Oostenrijkse schilling	13,4526	Australische dollar	1,55367
Escudo	196,452	Nieuwzeelandse dollar	1,81118
		Zuidafrikaanse rand	5,37221

De Commissie heeft een telexdienst met automatisch antwoordmechanisme in gebruik genomen die elke gebruiker, op diens aanvraag per telex, de omwisselingskoers in de voornaamste valuta geeft.

Deze dienst functioneert elke dag van 15.30 uur tot de volgende dag 13.00 uur.

De gebruiker dient als volgt te handelen:

- telex nr. 23789 te Brussel kiezen;
- zijn eigen telexadres geven;
- de code „cccc” vormen die het automatisch antwoordmechanisme in werking stelt en hem de omwisselingskoersen van de ecu per telex geeft;
- de mededeling niet onderbreken vóór het einde van de boodschap dat aangegeven wordt door het teken „ffff”.

Noot: De Commissie heeft ook een telexapparaat met automatische beantwoorder (nr. 21791) en een telekopieerapparaat met automatische beantwoorder (nr. 296 10 97) die dagelijkse gegevens betreffende de berekening van de landbouwmrekeningskoersen verstrekken.

(*) Verordening (EEG) nr. 3180/78 van de Raad van 18 december 1978 (PB nr. L 379 van 30. 12. 1978, blz. 1), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 1971/89 (PB nr. L 189 van 4. 7. 1989, blz. 1).

Besluit 80/1184/EEG van de Raad van 18 december 1980 (Overeenkomst van Lomé) (PB nr. L 349 van 23. 12. 1980, blz. 34).

Beschikking nr. 3334/80/EGKS van de Commissie van 19 december 1980 (PB nr. L 349 van 23. 12. 1980, blz. 27).

Financieel Reglement van 16 december 1980 voor de toepassing van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen (PB nr. L 345 van 20. 12. 1980, blz. 23).

Verordening (EEG) nr. 3308/80 van de Raad van 16 december 1980 (PB nr. L 345 van 20. 12. 1980, blz. 1).

Beschikking van de Raad van Gouverneurs van de Europese Investeringsbank van 13 mei 1981 (PB nr. L 311 van 30. 10. 1981, blz. 1).

Gemiddelde prijzen en representatieve prijzen van tafelwijnsoorten op de verschillende commercialisatiecentra

(96/C 144/02)

(Vastgesteld op 14 mei 1996 in toepassing van artikel 30, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 822/87)

Commercialisatiecentra	Ecu per % vol/hl	% van OP °	Commercialisatiecentra	Ecu per % vol/hl	% van OP °
<i>R I Oriënteringsprijs*</i>	3,828		<i>A I Oriënteringsprijs*</i>	3,828	
Heraklion	geen notering		Athene	geen notering	
Patras	geen notering		Heraklion	geen notering	
Requena	geen notering		Patras	geen notering	
Reus	geen notering		Alcázar de San Juan	2,724	71 %
Villafranca del Bierzo	geen notering		Almendralejo	geen notering	
Bastia	4,104	107 %	Medina del Campo	geen notering	
Béziers	4,298	112 %	Ribadavia	geen notering	
Montpellier	4,266	111 %	Vilafranca del Penedés	geen notering	
Narbonne	geen notering		Villar del Arzobispo	geen notering (¹)	
Nîmes	4,221	110 %	Villarrobledo	geen notering (¹)	
Perpignan	4,041	105 %	Bordeaux	geen notering	
Asti	geen notering		Nantes	geen notering	
Firenze	geen notering (¹)		Bari	geen notering	
Lecce	geen notering		Cagliari	geen notering	
Pescara	geen notering		Chieti	3,103	81 %
Reggio Emilia	6,033	158 %	Ravenna (Lugo, Faenza)	3,694	96 %
Treviso	5,048	132 %	Trapani (Alcamo)	2,807	73 %
Verona (voor de lokale wijnen)	5,910	154 %	Treviso	geen notering (¹)	
Representatieve prijs	4,453	116 %	Representatieve prijs	3,231	84 %
<i>R II Oriënteringsprijs*</i>	3,828			Ecu/hl	
Heraklion	geen notering		<i>A II Oriënteringsprijs*</i>	82,810	
Patras	geen notering		Rheinfalz (Oberhaardt)	68,135	82 %
Calatayud	geen notering		Rheinhessen (Hügelland)	geen notering	
Falset	geen notering		De wijnbouwstreek van de Luxemburgse Moezel	geen notering	
Jumilla	geen notering (¹)		Representatieve prijs	68,135	82 %
Navalcarnero	geen notering (¹)				
Requena	geen notering		<i>A III Oriënteringsprijs*</i>	94,57	
Toro	geen notering		Mosel-Rheingau	geen notering	
Villena	geen notering (¹)		De wijnbouwstreek van de Luxemburgse Moezel	geen notering	
Bastia	geen notering		Representatieve prijs	geen notering	
Brignoles	geen notering				
Bari	geen notering				
Barletta	geen notering				
Cagliari	geen notering				
Lecce	geen notering				
Taranto	geen notering				
Representatieve prijs	geen notering				
	Ecu/hl				
<i>R III Oriënteringsprijs*</i>	62,15				
Rheinfalz-Rheinhessen (Hügelland)	115,303	186 %			

(¹) Overeenkomstig artikel 10 van Verordening (EEG) nr. 2682/77 niet in aanmerking genomen notering.

* Van toepassing vanaf 1 februari 1995.

° OP = Oriënteringsprijs.

Verklaring van geen bezwaar tegen een aangemelde concentratie

(Zaak nr. IV/M.740 — Krupp (II))

(96/C 144/03)

(Voor de EER relevante tekst)

Op 2 mei 1996 heeft de Commissie besloten zich niet te verzetten tegen bovengenoemde aangemelde concentratie en ze verenigbaar met de gemeenschappelijke markt te verklaren. Deze beschikking is gebaseerd op artikel 6, lid 1, onder b), van Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad. De volledige tekst van de beschikking is enkel beschikbaar in het Duits en zal openbaar gemaakt worden na verwijdering van alle zakelijke geheimen. De tekst zal verkrijgbaar zijn:

- op papier bij de verkooppunten van het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen (zie lijst op de laatste bladzijde van de omslag);
- in elektronische vorm in de „CDE”-versie van de CELEX-database, onder documentnummer 396M0740. CELEX is het geautomatiseerd documentatiesysteem van het Europees Gemeenschapsrecht; voor verdere informatie in verband met abonnementen, gelieve contact op te nemen met:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B),
2, rue Mercier,
L-2925 Luxemburg.
Tel. (352) 29 29-4 24 55, fax: (352) 29 29-4 27 63

STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN

C 53/95 (ex NN 143/95)

Spanje

(96/C 144/04)

(Voor de EER relevante tekst)

(Artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap)

Mededeling van de Commissie overeenkomstig artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag aan de overige Lid-Statens en andere belanghebbenden betreffende de steun welke de Spaanse autoriteiten hebben verleend aan Grupo Empresas Alvarez (GEA)

Bij onderstaand schrijven heeft de Commissie de Spaanse Regering in kennis gesteld van haar beslissing om de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden:

„In december 1994 en maart 1995 kwamen bij de Commissie klachten binnen met betrekking tot de aan Grupo Empresas Alvarez (GEA) verleende steun. GEA produceert en verkoopt porseleinen serviesgoed, keramiek en glaswerk en is een van de belangrijkste Spaanse fabrikanten van de sector. De onderneming produceert ook flessen.

juni 1991 besloot de onderneming te privatiseren. Ter delging van de schulden van GEA kende INI 24 miljoen ecu steun toe. Deze steun werd door de Commissie in 1992 goedgekeurd⁽¹⁾, alhoewel hij niet was aangemeld. De goedkeuring werd gerechtvaardigd door de merkbare vermindering van de productiecapaciteit, de scheiding tussen GEA en INI en de geografische localisatie in Vigo (Galicië), een streek waarin de levensstandaard abnormaal laag is en waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst, zodat zij in aanmerking komt voor steun op grond van artikel 92, lid 3, onder a), van het EG-Verdrag.

GEA was volledig in handen van het Instituto Nacional de Industria (INI), een Spaanse overheidsholding, die in

⁽¹⁾ Steunmaatregel van de Staten nr. NN 15/92; doc. (SEC) 1655.

De klagers beweerden dat GEA sinds 1992 bovenop de genoemde steun een aanzienlijk bedrag aan steun heeft ontvangen welke niet bij de Commissie is aangemeld. Tevens legden zij krantenartikelen voor waaruit blijkt dat de regionale Regering van Galicië garanties zou toekennen aan GEA voor een bedrag van 2 500 miljoen pta. Luidens de krantenartikels bevindt GEA zich nog steeds in een financiële crisis.

In antwoord op de schriftelijke verzoeken om inlichtingen van de Commissie van 22 december 1994 en 21 juni 1995 deelde uw Regering bij schrijven van 10 maart 1995 en van 31 juli 1995 mede dat INI een garantie had verleend aan GEA. Het bedrag van de garantie was niet vermeld, maar er was aangegeven dat INI in 1994 een totaalbedrag van 983 miljoen pta uitkeerde om zich van de garantie te bevrijden die toen een potentieel risico van 1 670 miljoen pta dekte. Of een nieuwe garantie van 2 500 miljoen pta is of zou worden verleend en eventueel door wie, wordt in het ongewisse gelaten. Uw Regering deelt alleen mede dat INI reeds eigenaar was van GEA op het tijdstip van de toetreding van Spanje tot de Europese Gemeenschap en dat er nog verplichtingen bestonden welke van die periode dateren.

Volgens uw Regering kan de in 1992 verleende garantie noch de uitkering van het totale bedrag in 1994 als staatssteun worden aangemerkt in de zin van artikel 92, lid 1, van het EG-Verdrag en artikel 61 van de EER-Overeenkomst. In beide gevallen zou INI zijn opgetreden als een particuliere investeerder in een markteconomie. In 1992 was het risico van een faillissement van GEA erg gering en diende de garantie uitsluitend ter ondersteuning van de herstructurering van de onderneming, omdat de garantie de financiering van investeringen mogelijk maakte. Met betrekking tot de uitkering in 1994 erkent uw Regering dat GEA te kampen had met een ernstige economische crisis, maar wijst er tevens op dat de uitkering uitsluitend zou hebben gediend ter beëindiging van de verhouding tussen INI en GEA.

De Commissie is van mening dat de in 1992 verleende garantie en de uitkering van 983 miljoen pta in 1994 moeten worden aangemerkt als staatssteun in de zin van artikel 92, lid 1, van het EG-Verdrag en artikel 61 van de EER-Overeenkomst. Er wordt althans ernstig aan getwijfeld of een particulier investeerder een garantie zou hebben toegekend op de wijze waarop INI dit deed. Er blijkt geen verband te bestaan tussen de verkoop van de onderneming en de garantie die werd toegekend nadat INI uit GEA was gestapt. Evenmin kon worden vastgesteld of INI een voordeel ontving voor de toekenning van de garantie. In dergelijke omstandigheden zou de particuliere sector nooit een soortgelijke garantie hebben verleend. Hetzelfde geldt voor de betaling van 983 miljoen pta die op grond van de door uw autoriteiten verstrekte informatie moet worden beschouwd als bijkomende steun, aangezien uw Regering geenszins heeft aangegeven of althans de oorspronkelijk door deze garantie gedekte vorderingen aan de Spaanse Regering toekomen. Een particuliere onderneming zou een soortgelijke garantie niet hebben toegekend en zou zich even-

min verplicht zien een bedrag uit te keren om zich van haar verplichtingen te bevrijden. Ten slotte dient eraan te worden getwijfeld of een particuliere onderneming die reeds al deze verliezen heeft geleden, nieuwe garanties zou toekennen aan een onderneming die met moeilijkheden te kampen heeft zoals in de pers beschreven.

Al deze toegekende of voorgenomen steunmaatregelen kunnen de mededinging vervalsen en het handelsverkeer tussen de Lid-Statens ongunstig beïnvloeden. Er bestaat een belangrijk handelsverkeer in produkten van de sector serviesgoed tussen Spanje en de overige Lid-Statens. In 1993 exporteerde Spanje 7 272 ton produkten van de sector serviesgoed naar andere Lid-Statens voor een waarde van 27,5 miljoen ecu. Het Spaanse marktaandeel in de intracommunautaire handel van de bedoelde sector bedraagt 3 %. Ondanks de aanzienlijke capaciteitsvermindering in 1992 blijft GEA een van de belangrijkste producenten van serviesgoed. GEA exporteert ongeveer 30 % van haar productie. Derhalve kan elke subsidie de positie van GEA op de gemeenschappelijke markt verbeteren ten aanzien van andere concurrenten die geen staatssteun ontvangen.

De Commissie betreurt het dat uw Regering het schorsende effect van artikel 93, lid 3, van het EG-Verdrag niet heeft gerespecteerd. De steun aan GEA is op onrechtmatige wijze toegekend.

De Commissie heeft ernstige twijfels inzake de toepasselijkheid van één van de uitzonderingen van artikel 92 van het EG-Verdrag op deze steunmaatregelen.

GEA is gevestigd in een streek die te kampen heeft met een ernstig gebrek aan werkgelegenheid en gekenmerkt is door een abnormaal lage levensstandaard. Uit hoofde van artikel 92, lid 3, onder a), kunnen steunmaatregelen ter bevordering van de economische ontwikkeling van dergelijke streken verenigbaar worden geacht met de gemeenschappelijke markt. In deze zaak wordt er evenwel ernstig aan getwijfeld of de steunmaatregelen daadwerkelijk bijdragen tot de economische ontwikkeling van de streek, aangezien zij zijn bestemd voor de redding van een verliesgevende onderneming en niet voor investeringen of het scheppen van werkgelegenheid. Voorts blijken de steunmaatregelen niet gepaard te gaan met een herstructureringsplan dat uitzicht biedt op levensvatbaarheid. Integendeel, uit de persberichten blijkt dat GEA niet levensvatbaar is, aangezien nieuwe kredieten noodzakelijk zijn voor het behoud van de productie.

De steunmaatregelen blijken evenmin te voldoen aan de vereisten in de onderscheiden communautaire kaderregelingen inzake staatssteun ten behoeve van ondernemingen, inzonderheid de communautaire kaderregeling inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden. GEA is ongetwijfeld een noodlijdende onderneming die niet in staat is zich op eigen krachten te redden. Overeenkomstig de kaderregeling is de redding een eenmalige en niet voor herhaling vatbare maatregel. In deze zaak blijkt er sprake te zijn van een

reeks reddingsoperaties (garantie, uitkering van kredieten en eventueel nieuwe kredieten) die alleen de status-quo handhaven en het onvermijdelijke uitstellen en aldus de daaruit voortvloeiende industriële en sociale problemen afschuiven op andere efficiëntere producenten en Lid-Staten. Bovendien blijkt dat geen van de reeds uitgekeerde of nog uit te keren bedragen gepaard gingen of gaan met herstructureringsmaatregelen die de uitkering van reddingssteun aan de onderneming kunnen rechtvaardigen. In deze context dient erop te worden gewezen dat GEA in 1992 reeds herstructureringssteun ontving met het oog op het veilig stellen van haar levensvatbaarheid.

Bovendien wordt betwijfeld dat de steunmaatregelen de mededinging niet onrechtmatig zouden vervalsen. De Europese serviesgoedsector heeft te kampen met een belangrijke overcapaciteit, die in de jongste jaren heeft geleid tot de sluiting van verschillende fabrieken en de industrie ertoe heeft verplicht in 1994 haar personeelsbestand met meer dan 10 % in te krimpen. Rekening houdend met deze overcapaciteit kan de uitgekeerde steun de concurrenten van GEA ernstig schaden. Zij moeten bijgevolg in de gelegenheid worden gesteld hun standpunt kenbaar te maken aan de Commissie.

Ten slotte dient erop te worden gewezen dat de betalingen niet kunnen worden gerechtvaardigd op grond van het feit dat INI de enige eigenaar van GEA was op het ogenblik van de toetreding van Spanje tot de Europese Gemeenschap en destijds verplichtingen zou zijn aangegaan die nu nog bestaan. Bij haar goedkeuring in 1992 wees de Commissie uw Regering erop dat garanties van onbepaalde duur niet kunnen worden beschouwd als bestaande steun. Bovendien werd de garantie verleend in 1992 toen de financiële banden tussen INI en GEA reeds waren verbroken. Deze scheiding was één van de redenen waarom de Commissie de eerdere steun kon aanvaarden.

Op grond van de bovenstaande overwegingen heeft de Commissie besloten de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden ten aanzien van de aan GEA verleende steunmaatregelen in de vorm van garanties en een rechtstreekse steunuitkering.

In het kader van deze procedure wordt uw Regering aangemaand uiterlijk binnen een termijn van één maand vanaf de kennisgeving van deze brief haar opmerkingen kenbaar te maken, alsook de gegevens te verstrekken die zij voor de beoordeling van de steunmaatregelen dienstig acht.

De Commissie wijst op het schorsende effect van artikel 93, lid 3, van het EG-Verdrag en vestigt uw aandacht op de mededeling in *Publikatieblad van de Europese Ge-*

meenschappen nr. C 318 van 23 november 1983, bladzijde 3, krachtens dewelke kan worden verlangd dat elke onrechtmatig toegekende steun, d.w.z. steun die is toegekend zonder voorafgaande aanmelding of zonder dat de eindbeslissing van de Commissie in het kader van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag is afgewacht, wordt teruggevorderd van de begunstigde, met inbegrip van de sinds de uitkering van de steun verschuldigde rente die berekend is op grond van de referentierentevoet welke wordt gebruikt voor de berekening van het op die datum toepasselijke netto-subsidie-equivalent.

De Commissie verzoekt de Spaanse autoriteiten tevens de betrokken onderneming onverwijld in kennis te stellen van de inleiding van de procedure en van de eventuele verplichte terugbetaling van de onrechtmatig ontvangen steun.

Voorts brengt de Commissie uw Regering ervan op de hoogte dat de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden via de bekendmaking van deze brief in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* zullen worden aangemaand hun opmerkingen kenbaar te maken. Derden die daarbij een rechtmatig belang hebben, kunnen een kopie van deze brief verkrijgen. Om die reden wordt uw Regering verzocht de Commissie binnen zeven dagen vanaf de kennisgeving van deze brief mede te delen of zij van mening is dat de brief vertrouwelijke informatie bevat die zij wenst te schrappen alvorens de brief wordt gepubliceerd. De redenen daartoe moeten in elk geval duidelijk zijn vastgesteld. De Commissie neemt aan dat uw Regering instemt met de publikatie van de volledige brief, indien de Commissie binnen de vastgestelde termijn geen met redenen omkleed verzoek ontvangt. Uw verzoek moet per aangetekend schrijven of per telefax binnenkomen op onderstaand adres:

Europese Commissie,
Directoraat-generaal Concurrentie (DG IV),
Directoraat Overheidssteun,
Wetstraat 200,
B-1049 Brussel
(telefax: (00 32-2) 296 98 16)."

De Commissie maant de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden aan haar hun opmerkingen over de betrokken maatregelen kenbaar te maken door deze binnen een maand na dagtekening van deze mededeling te doen toekomen aan het volgende adres:

Europese Commissie,
Wetstraat 200,
B-1049 Brussel.

Deze opmerkingen zullen aan de Spaanse Regering worden medegedeeld.

STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN

C 57/95 (ex NN 67/95)

Duitsland

(96/C 144/05)

(Voor de EER relevante tekst)

*(Artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap)***Mededeling van de Commissie overeenkomstig artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag aan de overige Lid-Statens en andere belanghebbenden betreffende steun van de Bondsrepubliek Duitsland aan Bestwood E.F. Kynder GmbH**

In onderstaand schrijven heeft de Commissie de Duitse Bondsregering in kennis gesteld van haar beslissing de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden:

„In januari en februari 1995 ontving de Commissie klachten over staatssteun die zou zijn verleend aan Bestwood E.F. Kynder GmbH (Bestwood), een onderneming in de nieuwe Duitse deelstaat Mecklenburg-Vorpommern, die met ongeveer 500 arbeiders tot een van de grootste producenten van spaanplaat- en houtvezelplaatprodukten in Duitsland behoort. Bestwood exporteert momenteel 35 % van haar produktie, met name naar Denemarken en Zweden. Bestwood was vroeger een staatsonderneming en werd in 1991 door de „Treuhandanstalt“ geprivatiseerd. De klagers beweren dat Bestwood sedert de privatisering grote hoeveelheden steun ontvangen heeft die volgens hen niet met artikel 92 van het EG-Verdrag verenigbaar zijn.

Naar aanleiding van het verzoek om inlichtingen van de Commissie van 7 februari 1995 zond de Bondsregering haar op 3 maart 1995 een mededeling waarin alle steun die sedert 1991 aan Bestwood was toegekend (in totaal 77 miljoen DM aan garanties en 52 miljoen DM aan subsidies) werd opgesomd. Uit onderzoek bleek de Commissie dat de meeste steun was toegekend op grond van steunregelingen die door de Commissie waren goedgekeurd. Bestwood had echter ook een lening van 5 miljoen DM tegen een rente van 4 % per jaar gekregen in het kader van het consolideringsprogramma van de deelstaat Mecklenburg-Vorpommern, een steunregeling die in 1994 door de Commissie was goedgekeurd (steunmaatregel nr. 398/94; brief nr. SG(94) 11028 van 1 augustus 1994). Bij de goedkeuring ervan werd evenwel bepaald dat aan de onderneming verstrekte leningen die boven het maximum voor het MKB lagen, afzonderlijk aan de Commissie ter kennis moesten worden gebracht. De bewuste lening is niet ter kennis gebracht.

Teneinde alle problemen in bilateraal verband te bespreken, vond op verzoek van de Bondsregering op 19 september 1995 een bijeenkomst plaats.

Tijdens deze bijeenkomst benadrukten de vertegenwoordigers van de Bondsregering dat de poging tot privatisering van de onderneming in 1991 niet tot een goed einde was gebracht. Tijdens de hele privatisering zou een aantal onregelmatigheden hebben plaatsgevonden en de kopers werden ervan verdacht de steun die naar aanleiding van de privatisering was verleend, te hebben misbruikt. Naar verluidt zou de bevoegde officier van justitie er reeds mee begonnen zijn een onderzoek in te stellen.

Die onregelmatigheden zouden volgens de vertegenwoordigers van de Bondsregering de oorzaak zijn van de aanhoudende economische problemen van de onderneming, aangezien zij nog steeds inefficiënt met verouderde machines moest produceren. De lening van 5 miljoen DM was bedoeld ter voorkoming van een onmiddellijke sluiting van de onderneming, die van groot economisch belang is voor de hele regio, die met een zeer hoge werkloosheid kampt.

Uit de informatie van de vertegenwoordigers van de Bondsregering bleek ook dat in december 1994 75,1 % van de aandelen van Bestwood tegen betaling van 2 DM was overgedragen aan een participatiemaatschappij van NordLB, een bank die voor 100 % staatseigendom is. De bedoeling van deze overdracht was om zo snel mogelijk een nieuwe koper voor Bestwood te vinden. De oude eigenaars zouden thans nog 24,9 % van de aandelen in handen hebben, maar zouden bereid zijn deze te verkopen.

De vertegenwoordigers van de Bondsregering wezen er bovendien op dat er momenteel een herstructureringsplan wordt opgesteld. Dit plan is gebaseerd op een studie naar de toekomstige rentabiliteit en het ontwikkelingspotentieel van de onderneming. Daarin wordt geconcludeerd dat de onderneming rendabel zou kunnen werken indien zij van de lasten uit het verleden zou worden bevrijd. Deze zouden volgens de studie ongeveer 100 miljoen DM belopen. Wijzigingen in het produktieaanbod of een capaciteitsuitbreiding zouden niet noodzakelijk zijn. De Regering van Mecklenburg-Vorpommern zou ook reeds onderhandelingen voeren met geïnteresseerde particuliere ondernemingen uit Beieren, Saksen en Denemarken. De Regering van Mecklenburg-Vorpommern

zou eind 1995 een definitief besluit nemen. De vertegenwoordigers van de Bondsregering verklaarden ook dat de Regering van Mecklenburg-Vorpommern bereid zou zijn de 100 miljoen DM aan oude schulden over te nemen in het geval van een hernieuwde privatisering.

Tijdens de bijeenkomst bleek voorts dat NordLB als compensatie voor haar betrokkenheid bij Bestwood een risicovrijwaring van de deelstaat Mecklenburg-Vorpommern ter hoogte van 25 miljoen DM had gekregen ter dekking van eventuele risico's die deze betrokkenheid zou kunnen meebrengen. Dit bedrag was echter nog niet uitgekeerd. Toen de vertegenwoordigers van de Commissie hun twijfel uitspraken ten aanzien van de verenigbaarheid van deze steun met de communautaire voorschriften inzake staatssteun, zeiden de vertegenwoordigers van de Bondsregering toe nadere informatie over deze aangelegenheid, alsmede over de hernieuwde privatisering, te zullen verschaffen.

Bij schrijven van 26 oktober 1995 verstrekte de Bondsregering nadere informatie over de risicovrijwaring van 25 miljoen DM. Zij bevestigde dat dit bedrag nog niet was uitgekeerd, maar noodzakelijk zou zijn om te voorkomen dat Bestwood in liquiditeitsproblemen zou komen, indien de Commissie zou besluiten de procedure van artikel 93, lid 2, tegen de lening van 5 miljoen DM in te leiden, en verzocht de Commissie om goedkeuring van deze steun.

De Bondsregering heeft niet betwist dat de lening van 5 miljoen DM steun in de zin van artikel 92, lid 1, van het EG-Verdrag en van artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst is, aangezien deze tegen een rente van 4 % is verleend, een rentevoet derhalve die ver onder het tarief ligt dat in de particuliere sector voor een dergelijke lening wordt verlangd.

Deze steun kan de concurrentie vervalsen en het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig beïnvloeden. De handel in spaanplaat en houtvezelplaat tussen Duitsland en de overige Lid-Staten is sterk ontwikkeld. In 1993 exporteerde Duitsland 495 851 ton aan spaanplaatproducten ter waarde van 205 miljoen ecu en 89 504 ton houtvezelproducten ter waarde van 42,7 miljoen ecu naar de andere Lid-Staten, terwijl het 452 433 ton aan spaanplaatproducten ter waarde van 102 miljoen ecu en 96 264 ton aan houtvezelproducten ter waarde van 32,6 miljoen ecu importeerde.

Het aandeel van Duitsland in de totale handel in de Gemeenschap bedraagt circa 25 % voor de spaanplaatsector en circa 12 % voor de sector houtvezelplaat. Bestwood behoort met 500 werknemers tot een van de grootste producenten van spaanplaat en houtvezelplaat in de Gemeenschap, terwijl ondernemingen in deze sector gemid-

deld 40 werknemers in dienst hebben. Bestwood neemt aan het intracommunautaire handelsverkeer deel. Ongeveer 35 % van haar produktie wordt uitgevoerd, met name naar Denemarken en Zweden. Iedere subsidie kan derhalve de positie van Bestwood op de gemeenschappelijke markt verbeteren ten opzichte van die van concurrenten die geen staatssteun ontvangen.

De Commissie betreurt dat uw Regering de opschortende werking van artikel 93, lid 3, van het EG-Verdrag niet in acht heeft genomen. De steun aan Bestwood is derhalve formeel onrechtmatig verleend.

De Commissie betwijfelt ook sterk of een van de uitzonderingsbepalingen van artikel 92 van het EG-Verdrag van toepassing is.

Bestwood is gevestigd in een gebied waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst of waar de levensstandaard abnormaal laag is. Steunmaatregelen ter bevordering van de economische ontwikkeling van dergelijke gebieden kunnen op grond van artikel 92, lid 3, onder a), van het EG-Verdrag verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt. In het onderhavige geval bestaat er echter ernstige twijfel over de vraag, of de onderhavige steun daadwerkelijk tot de economische ontwikkeling van de regio bijdraagt, aangezien deze veeleer ertoe dient om een onderneming te redden de voortdurend verliezen lijdt, in plaats van investeringen te bevorderen en arbeidsplaatsen te scheppen.

Ook lijkt de steun op geen enkele manier gekoppeld te zijn aan herstructureringsmaatregelen die op zijn minst de indruk zouden kunnen wekken dat Bestwood in de toekomst levensvatbaar kan zijn.

Ook ziet het er naar uit dat de steun niet voldoet aan een van de verschillende horizontale kaderregelingen van de Gemeenschap inzake staatssteun aan ondernemingen.

Het valt met name te betwijfelen of de „communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden” van toepassing is.

Bestwood is een onderneming in moeilijkheden die niet in staat is om zichzelf met eigen middelen te saneren. Op grond van de kaderregeling dient reddingssteun echter te bestaan in kassteun in de vorm van een kredietgarantie of een lening, die beide tegen de gebruikelijke marktvoorwaarden moeten worden verleend. De lening van 5 miljoen DM die aan Bestwood is verleend, voldoet niet aan deze eis. Een rentevoet van 4 % ligt onder de marktrente, die in Duitsland ten tijde van de toekenning van de lening 6,62 % bedroeg. Aangezien de Bondsregering bovendien niet heeft aangetoond dat deze lening is gekoppeld aan eventuele herstructureringsmaatregelen, lijkt het erop dat de steun in eerste instantie is bedoeld om de

bestaande situatie te bestendigen en het onvermijdelijke uit te stellen, waarbij de bij Bestwood bestaande industriële en sociale problemen worden afgewenteld op andere, efficiëntere producenten en andere Lid-Staten.

Bovendien is de „communautaire kaderregeling inzake overheidssteun voor het midden- en kleinbedrijf” niet van toepassing, aangezien Bestwood met 500 werknemers ruim boven de limiet ligt voor het MKB.

Het is voorts de vraag, of de steun niet tot concurrentievervalsing leidt. Er bestaat een overcapaciteit in de spaanplaat- en houtvezelplaatindustrie. In het verleden liepen produktiecapaciteit en vraag uiteen; verwacht wordt dat deze kloof zich alleen maar zal vergroten, aangezien de jaarlijkse groei van de produktie tot 1997 op 2,2 % wordt geraamd, terwijl het verbruik waarschijnlijk slechts met 1,8 % per jaar zal stijgen. De druk op de concurrentie in deze sector kan niet door een verhoogde uitvoer worden gecompenseerd. De uitvoer uit de Gemeenschap was in het verleden constant en zal ook in de toekomst niet stijgen. Integendeel, de druk op de concurrentie kan alleen maar toenemen, niet alleen vanwege de bestaande overcapaciteit in de Gemeenschap, maar ook omdat de invoer uit de landen van Oost-Europa zou kunnen toenemen dank zij hun handelsovereenkomsten met de Gemeenschap. In het licht van het voorgaande kan de lening aan Bestwood haar concurrenten ernstig schaden.

De risicovrijwaring van 25 miljoen DM ten gunste van NordLB, die uiteindelijk op een garantie neerkomt, waardoor Bestwood wordt bevoordeeld, kan eveneens steun zijn in de zin van artikel 92, lid 3, van het EG-Verdrag, en artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst. Hierdoor kan, om dezelfde redenen als bij de lening van 5 miljoen DM, de concurrentie worden vervalst en het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig worden beïnvloed.

De Commissie beseft evenwel dat Bestwood zonder overbruggingssteun van de overheid waarschijnlijk failliet zal gaan voordat de Commissie een eindbeschikking heeft genomen. Daarom zou de Commissie de risicovrijwaring in principe kunnen goedkeuren, op voorwaarde evenwel dat deze in overeenstemming is met de „communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden”. Op grond hiervan moet de risicovrijwaring met name:

- in de vorm van een garantie of een lening tegen de gewone markttrente worden verleend;
- beperkt zijn tot het bedrag dat absoluut noodzakelijk is om Bestwood in bedrijf te houden (bij voorbeeld dekking van loon- en salariskosten alsmede lopende exploitatiekosten);
- alleen worden uitgekeerd voor de periode die noodzakelijk is (in de regel zes maanden) om een noodza-

kelijk en uitvoerbaar herstructureringsplan op te stellen.

Bovendien moet de reddingssteun in meerdere termijnen, verdeeld over de periode van zes maanden, worden uitgekeerd. De Commissie moet van de afzonderlijke betalingen in kennis worden gesteld om zich ervan te verzekeren dat hiermee alleen de lopende kosten worden gedekt.

De Bondsregering heeft nog niet genoegzaam aangetoond dat de risicovrijwaring aan al deze voorwaarden voldoet. Deze moet derhalve verder worden onderzocht en bij de procedure van artikel 93, lid 2, worden betrokken.

De schuldoverneming voor een bedrag van 100 miljoen DM door de deelstaat Mecklenburg-Vorpommern kan eveneens neerkomen op steun in de zin van artikel 92, lid 1, van het EG-Verdrag, en artikel 61, lid 1 van de EER-Overeenkomst, indien Bestwood opnieuw zou worden geprivatiseerd en zonder enige financiële verplichtingen in handen van de koper zou overgaan.

De Commissie kan deze steun alleen goedkeuren indien deze in overeenstemming is met de „communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden”. De steun moet met name:

- gekoppeld zijn aan een levensvatbaar herstructureringsprogramma dat in detail aan de Commissie is voorgelegd;
- concurrentievervalsing als gevolg van capaciteitsuitbreidingen vermijden;
- tot het strikte minimum dat nodig is om een herstructurering mogelijk te maken, beperkt zijn.

Er bestaat een plan dat niet aan de Commissie is voorgelegd en waarin de schuldoverneming wordt geregeld zonder dat hieraan herstructureringsmaatregelen zijn gekoppeld. Dit plan dient aan de Commissie ter inzage worden gegeven om haar in staat te stellen te beoordelen of het ontwikkelingspotentieel van Bestwood gewaarborgd is en of de steun tot het noodzakelijke minimum beperkt is, zodat Bestwood na voltooiing van de herstructurering geen verdere steun meer nodig heeft en op eigen kracht kan concurreren.

Op grond van dit alles heeft de Commissie besloten de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden ten aanzien van de steun die aan Bestwood werd en wordt verleend in de vorm van een lening, een risicovrijwaring alsmede een mogelijke schuldoverneming.

De Commissie stelt de Bondsregering hierbij in de gelegenheid om binnen een maand na de ontvangst van dit schrijven haar opmerkingen kenbaar te maken en alle informatie te verstrekken die voor de beoordeling van de voornoemde steunmaatregelen relevant is.

De Commissie herinnert tegelijkertijd aan de opschortende werking van artikel 93, lid 3, van het EG-Verdrag en verwijst in dit verband naar de mededeling van 24 november 1983, in *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 318, bladzijde 3), op grond waarvan iedere steun die onwettig werd toegekend, d.w.z. zonder voorafgaande kennisgeving of zonder een eindbeslissing in de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag af te wachten, eventueel van de ontvanger kan worden teruggevorderd, waarbij vanaf de datum van betaling rente over de steun wordt berekend en het op dat tijdstip geldende referentiepercentage voor de berekening van het netto-subsidie-equivalent als rentevoet wordt gehanteerd.

De Commissie verzoekt de Duitse autoriteiten om de betrokken onderneming onverwijld in kennis te stellen van de inleiding van de procedure en van het feit dat onrechtmatig ontvangen steun in voorkomend geval moet worden terugbetaald.

De Commissie wijst de Bondsregering er voorts op dat zij dit schrijven in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschap* zal bekendmaken, teneinde de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden uit te nodigen hun opmerkingen kenbaar te maken. Gelieve voorts ter kennis te nemen dat derden die kunnen aantonen dat zij

hierbij voldoende belang hebben, een afschrift van dit schrijven kunnen ontvangen. U wordt derhalve verzocht om de Commissie binnen zeven dagen na ontvangst van dit schrijven te laten weten of u van mening bent dat deze brief gevoelige informatie bevat die u niet openbaar wenst te maken. U dient daarbij de specifieke redenen hiervoor nader toe te lichten. Indien de Commissie niet binnen de gestelde termijn een standpunt ter zake ontvangt, gaat zij ervan uit dat u het eens bent met de publicatie van de volledige tekst van deze brief. Uw standpunt dient per aangetekend schrijven of per telefax te worden toegezonden aan:

(...)"

De Commissie verzoekt de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden om binnen een maand na de datum van deze mededeling hun opmerkingen kenbaar te maken over de onderhavige steunmaatregelen, door deze naar het volgende adres te zenden:

Europese Commissie,
Wetstraat 200,
B-1049 Brussel.

Deze opmerkingen zullen aan de Duitse Regering worden medegedeeld.

STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN

C 58/95 (ex NN 72/95)

Duitsland (Noordrijn-Westfalen)

(96/C 144/06)

(Voor de EER relevante tekst)

(Artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap)

Mededeling van de Commissie overeenkomstig artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag aan de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden betreffende de steun die de Duitse Regering heeft verleend aan Gemeinnützige Altstoffverwertung GmbH, een afvalverwerkingsbedrijf

Bij onderstaand schrijven heeft de Commissie de Duitse Regering in kennis gesteld van haar beslissing de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden:

„Bij schrijven van 23 maart en 6 juli 1995 zond uw Regering de Commissie op haar verzoek gegevens over financiële maatregelen ten gunste van het bedrijf Gemeinnützige Altstoffverwertung GmbH (GAV). De Commissie had om deze gegevens verzocht nadat zij klachten had ontvangen van de concurrenten van GAV en van een federatie in de sector afvalbeheer. De klagers voerden aan dat aan GAV steun was verleend en dat dit bedrijf hierdoor in de gelegenheid was gesteld zich op de markt

voor herbruikbaar bedrijfsafval te vestigen en door een agressief aankoop- en prijsbeleid de klagers klanten af te nemen.

Volgens de gegevens die uw Regering aan de Commissie heeft voorgelegd, waren de volgende middelen aan GAV verstrekt:

- in 1992 ontving GAV een subsidie ten belope van 2,7 miljoen DM voor de bouw van een nieuw sorteercentrum voor terugwinbaar afval dat het bij bedrijven en kantoren zou ophalen, om dit als secundaire grondstof te verkopen. De subsidie werd door de Bezirksregierung Köln op ad hoc-basis verleend.

— GAV ontvangt van de stad Aken jaarlijkse subsidies ter bevordering van de motivering van de werknemers (Zuschuß zu arbeitsmotivierenden Maßnahmen):

1991: 348 000 DM,
1992: 244 968 DM,
1993: 179 243 DM,
1994: 59 621 DM,

De Commissie heeft kennis genomen van het standpunt van de autoriteiten die deze middelen hebben verstrekt, namelijk dat deze geen steun in de zin van artikel 92, lid 1, vormen. Zij baseren zich herbij op twee factoren: ten eerste het feit dat GAV geen bedrijf met een winstoogmerk is maar het algemeen belang dient en, ten tweede, dat het aan GAV ter beschikking gestelde bedrag slechts dient ter compensatie van de extra kosten die het bedrijf heeft doordat het jonge en kansarme werklozen in dienst neemt, opleidt en ondersteunt. Anderzijds geven zij toe dat GAV met andere bedrijven concurreert. Zij wijzen er tevens op dat zij toezicht houden op GAV en dat zich geen agressief gedrag op de markt heeft voorgedaan.

De Commissie had voorts gegevens gevraagd en ontvangen over andere middelen die, naar werd beweerd, aan GAV waren toegekend. Deze middelen waren verleend als onderdeel van de algemene maatregelen in de zin van artikel 101 van het Verdrag en worden derhalve niet als steun beschouwd.

Zoals hierboven werd opgemerkt, heeft GAV sedert 1991 door een openbare instantie specifiek aan het bedrijf toegekende middelen ten belope van in totaal 3 531 832 DM ontvangen. Op basis van de thans beschikbare gegevens is de Commissie van oordeel dat deze geldmiddelen steun uitmaken, omdat het GAV hiermee mogelijk werd gemaakt een nieuw sorteercentrum te bouwen en zich op de markt voor bedrijfsafval te vestigen, zonder alle kosten daarvan te dragen.

Om te kunnen nagaan of de steunmaatregel de mededinging zal vervalsen en het handelsverkeer ongunstig zal beïnvloeden in de zin van artikel 92, lid 1, van het EG-Verdrag, moet er onderscheid worden gemaakt tussen de markt voor huishoudelijk afval, waarop GAV sedert 1990 een rol vervulde, en de markt voor bedrijfsafval, waarop GAV na 1992 geleidelijk activiteiten ontplooide.

De inzameling van huishoudelijk afval, waaronder ook het gescheiden inzamelen van voor hergebruik geschikt afval, is van oudsher de taak van de gemeentelijke instanties. De Commissie heeft zich bij een eerdere gelegenheid op het standpunt gesteld⁽¹⁾ dat maatregelen tot aanmoediging van het ophalen en inzamelen van dit soort afval geen steun vormen, zolang de secundaire grondstoffen tegen marktprijzen worden aangeboden.

Het inzamelen, sorteren en op de markt brengen van bedrijfsafval, waaronder verpakkingsafval ten gevolge van het „Duale System”, maakt geen deel uit van de gewoonlijke taak van de autoriteiten. Vele commerciële bedrijven zijn op dit gebied actief en concurreren met el-

kaar. Dit kan evengoed grensoverschrijdende concurrentie zijn, met name wanneer het gesteunde bedrijf dicht bij de grenzen met andere Lid-Staten is gevestigd. Bijgevolg kan steun aan een dergelijk bedrijf wel degelijk de concurrentie vervalsen en het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig beïnvloeden in de zin van artikel 92, lid 1, van het EG-Verdrag.

In dit verband dient erop te worden gewezen dat de invoering van het „Duale System” in Duitsland vele klachten van andere Lid-Staten tot gevolg had betreffende de gevolgen voor hun eigen markten voor terugwinbaar afval. De Commissie onderzocht de verenigbaarheid van dit stelsel met de gemeenschappelijke markt, in het bijzonder met de artikelen 30, 85, 86, 90 en 92. Aangezien het stelsel is gebaseerd op een overeenkomst tussen bedrijven zonder financiële tussenkomst door de Staat, stelde de Commissie vast dat van staatssteun geen sprake was.

GAV is eigendom van Sozialwerk Aachener Christen eV en streeft evenmin als zijn eigenaar een winstoogmerk na. Dit is echter van geen belang voor de beoordeling van de gevolgen van de steun voor het handelsverkeer en de mededinging, indien GAV concurreert met bedrijven op de markt voor afval die wel winst najagen. De bewering dat het steunbedrag uitsluitend is bedoeld ter compensatie van extra kosten, doet evenmin iets af aan het feit dat het om een steunmaatregel gaat, maar dit argument moet worden onderzocht in de context van de vraag, of de steun voor één van de in artikel 92, lid 3, van het EG-Verdrag bedoelde afwijkingen in aanmerking komt.

De Duitse autoriteiten geven toe dat GAV met andere bedrijven concurreert en betwisten niet dat deze bedrijven bestellingen aan GAV hebben verloren. Bijgevolg wordt de concurrentie door de steun ongunstig beïnvloedt. Terwijl GAV alleen plaatselijk inzamelt, tracht het zijn produkten ook in België te verkopen. Het feit dat bedrijven over de grens in Nederland en België eveneens een klacht hebben ingediend, bevestigt het feit dat het beheer van bedrijfsafval — met name afvalpapier en verpakkingsafval — niet beperkt is tot een plaatselijke markt en dat steun aan deze bedrijfsactiviteit het handelsverkeer tussen Lid-Staten ongunstig beïnvloedt.

Aan de hand van de beschikbare gegevens concludeert de Commissie dat de investeringssubsidie van 2,7 miljoen DM en 483 832 DM in jaarlijkse subsidies met ingang van 1992, ofwel in totaal 3 183 832 DM, de mededinging vervalsen en het handelsverkeer ongunstig beïnvloeden in de zin van artikel 92, lid 1, van het EG-Verdrag en artikel 61, lid 1, van de EER-Overeenkomst. Alleen de subsidie van 348 000 DM, die in 1991 werd verleend toen GAV alleen op het gebied van huishoudelijk afval actief was, beantwoordt niet aan de bepalingen van artikel 92, lid 1.

De Commissie betreurt dat noch de subsidie ten belope van 2,7 miljoen DM, noch de jaarlijkse subsidies, van tevoren overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het Verdrag werden aangemeld en dat uw Regering bijgevolg haar uit het Verdrag voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen. De steun is bijgevolg onrechtmatig verleend.

(¹) Antwoord op schriftelijke vraag nr. 2057/92 (PB nr. C 47 van 18. 2. 1993, blz. 14).

Ten aanzien van de vraag of het steunbedrag van 3 183 832 DM in aanmerking komt voor één van de ont-heffingen van de algemene onverenigbaarheid met de ge-meenschappelijke markt, merkt de Commissie op dat Aken niet ligt in een streek die in aanmerking komt voor regionale steun, overeenkomstig artikel 92, lid 3, onder a) of c).

De enige afwijking die van toepassing zou kunnen zijn is die welke werd beoogd in artikel 92, lid 3, onder c), ten behoeve van steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te ver-gemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het han-delsverkeer plaatsvindt niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijke belang wordt geschaad. Ten-einde vast te stellen of de steun aan GAV voor deze af-wijking in aanmerking komt, moet naar de mening van de Commissie een onderscheid worden gemaakt tussen de jaarlijkse subsidies en de investeringssubsidie van 2,7 miljoen DM.

Wat de jaarlijkse subsidies betreft, merken de Duitse au-toriteiten op dat deze alleen zijn bedoeld ter compensatie van de extra kosten die GAV maakt voor het in dienst nemen, opleiden en ondersteunen van jonge en kansarme werklozen. Dat deze taak extra kosten met zich brengt is zeker waar en dit wordt ook door de klagers erkend: GAV heeft gespecialiseerd personeel (sociale verzorging, onderwijs) om zich bezig te houden met jongeren en met diegenen die moeite hebben om werk te vinden; de kans-arme werknemers die GAV aanneemt, hebben voorts een negatief effect op de algehele produktiviteit van het be-drijf. GAV is echter geenszins een bedrijf dat uitsluitend werknemers met een objectieve handicap aanneemt. Van de 58 werknemers hebben er 14 een objectieve handicap en nog eens 25 behoren tot de groep van de langdurig werklozen. Er bestaan tussen de Duitse autoriteiten en de klagers verschillen van mening over de vraag, of de steun in de vorm van jaarlijkse subsidies alleen dient ter compensatie van de extra kosten, dan wel of deze GAV in de gelegenheid stellen oneerlijke concurrentie te be-drijven. De Duitse autoriteiten stellen dat de overeen-komst tussen de gemeente Aken en GAV voorziet in het toezicht op het gebruik van de steungelden door het Jugendamt, door een onafhankelijke consulent en door de Rechnungsprüfungsamt. De concurrenten beweren dat GAV dumprijzen hanteert.

Het driedelige controlemechanisme dat door de Duitse autoriteiten wordt toegepast, moet ervoor zorgen dat de jaarlijkse subsidies niet worden misbruikt.

De Duitse autoriteiten moeten verifiëren en aantonen dat de jaarlijkse subsidies beperkt blijven tot het bedrag dat vereist is om deze bijkomende sociale kosten te compen-seren, waarbij voordelen op basis van algemene maatre-gelen eveneens in aanmerking moeten worden genomen. Alleen dan zou de Commissie kunnen concluderen dat de steun dient tot het bereiken van de vijfde aanbeveling van de Europese Raad te Essen, te weten de inspannin-gen concentreren op het verlenen van werk aan degenen die de grootste moeilijkheden hebben om werk te vinden en dit te bewerkstelligen zonder dat het handelsverkeer daardoor zodanig wordt veranderd dat het gemeen-

schappelijke belang wordt geschaad; de in artikel 92, lid 3, onder c), bedoelde afwijking zou dan als zijnde van toepassing op de jaarlijkse subsidies kunnen worden be-schouwd.

Wat de investeringssubsidie ten belope van 2,7 miljoen DM betreft, die in 1992 voor de bouw van een nieuw sorteercentrum werd verleend, hebben de Duitse autori-teiten op generlei wijze aangetoond dat deze verband houdt met de bijkomende sociale kosten. Evenmin is een andere rechtvaardiging bij de Commissie aangedragen. De verenigbaarheid van dit gedeelte van de steun met de gemeenschappelijke markt staat derhalve nog niet vast en de Commissie is van mening dat zij ook ten aanzien van dit gedeelte van de steun de procedure van artikel 93, lid 2, moet inleiden.

De Commissie heeft daarom besloten de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden ten aanzien van de steun ten belope van 3 183 832 DM die sedert 1992 onrechtmatig aan GAV is verleend.

In het kader van deze procedure verzoekt de Commissie uw Regering hierbij om binnen een maand na kennisge-ving van dit schrijven haar opmerkingen en alle voor de steun relevante informatie kenbaar te maken.

De Commissie herinnert uw Regering aan de opschor-tende werking van artikel 93, lid 3, van het EG-Verdrag en vestigt uw aandacht op de mededeling die is versche-nen in *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 318 van 24 november 1983, bladzijde 3, waarin is bepaald dat onrechtmatig verleende steun, d.w.z. zonder voorafgaande kennisgeving of zonder de eindbeslissing van de Commissie in de procedure van artikel 93, lid 3, van het EG-Verdrag af te wachten, kan worden terugge-vorderd van de begunstigde onderneming, vermeerderd met interest, tegen het percentage van de referentierente die wordt gebruikt voor de berekening van het netto-subsidie-equivalent van steunregelingen, vanaf de datum waarop de steun werd verleend.

De Commissie verzoekt de Duitse autoriteiten de begun-stigde onderneming onverwijld in kennis te stellen van de inleiding van de procedure en van de mogelijkheid dat onrechtmatig verleende steun kan worden teruggevorderd.

De Commissie deelt uw Regering voorts mede dat onder-havig schrijven zal worden gepubliceerd in het *Publi-katieblad van de Europese Gemeenschappen*, waarbij de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden zal wor-den verzocht hun opmerkingen kenbaar te maken.”.

De Commissie maant de overige Lid-staten en andere belanghebbenden aan, haar hun opmerkingen over de betrokken maatregelen kenbaar te maken door deze bin-nen een maand vanaf de datum van deze mededeling te zenden naar het volgende adres:

Europese Commissie,
Directoraat-generaal IV,
Directoraat G. 5,
Wetstraat 200,
B-1049 Brussel.

Deze opmerkingen zullen aan de Duitse Regering worden medegedeeld.

STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN

C 11/96 (ex N 1/96)

Duitsland

(96/C 144/07)

(Voor de EER relevante tekst)

*(Artikelen 92 tot en met 94 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap)***Mededeling van de Commissie overeenkomstig artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag aan de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden betreffende de bouw van twee cruiseschepen voor de Maleisische onderneming Genting International — Star Cruise**

Bij het hierna volgende schrijven heeft de Commissie de Duitse Regering in kennis gesteld van haar besluit om de procedure van artikel 93, lid 2, in te leiden.

„Overeenkomstig artikel 4, lid 5, van Zevende Richtlijn 90/684/EEG verzocht de Commissie op 3 januari 1996 per telex de Duitse autoriteiten eventueel mogelijke steun voor de bouw van de twee hierboven bedoelde schepen aan te melden. Terzelfder tijd verzocht de Commissie de Finse en Franse autoriteiten om informatie.

De Duitse autoriteiten meldden nadien, bij brief EB2-875850/4 van 19 januari 1996 van het Bundesministerium für Wirtschaft, op 19 januari 1996 bij de Commissie ingeschreven, bij de Commissie steun voor de bouw van twee cruiseschepen „Superstar Leo” en „Superstar Virgo”, aan.

Uit de aanmelding blijkt dat het contract is gesloten in de verwachting dat contractgebonden produktiesteun zou worden verleend. In deze deelde de Duitse Regering de Commissie mede, dat zij voornemens is het contract te steunen door middel van een subsidie aan de Duitse Meyer-Werft ten belope van 6,5 % van de contractwaarde vóór steun.

Een Franse werf heeft een offerte per schip onder de prijs van de Duitse werf, na steun, ingediend en een Finse werf diende een offerte per schip in die boven de prijs van de Duitse werf, na steun, ligt. De Finse offerte zou lager zijn geweest dan de Duitse prijs, indien aan de Duitse werf geen steun zou zijn verleend. Volgens de van de Franse en Finse autoriteiten ontvangen informatie is met geen van de offertes steun gemoeid.

Allereerst vestigt de Commissie er de aandacht op, dat artikel 4, lid 5, van de zevende richtlijn verklaart dat de Commissie, op grond van een verzoek van een Lid-Staat, voorafgaande kennisgeving van het desbetreffende steunvoornemen verlangt en dat een dergelijk voornemen niet ten uitvoer mag worden gelegd alvorens de Commissie haar goedkeuring heeft verleend. Bij het nemen van haar besluit vergewist de Commissie zich ervan, dat de voorgenomen steun de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt niet beïnvloedt in een mate die het gemeenschappelijk belang schaadt.

Zoals op grond van het bovenstaande kan worden vastgesteld, hebben twee van de concurrerende werven uit de Europese Unie hun biedingen zonder enigerlei steun ingediend. De Commissie kan in dit stadium niet vaststellen, of de steun het handelsverkeer niet zou beïnvloeden in een mate waardoor het gemeenschappelijk belang wordt geschaad, omdat de Finse offerte zonder de steun gunstiger zou zijn geweest (de Franse offerte ligt hoe dan ook onder de Duitse prijs) en derhalve niet kon worden uitgesloten dat de order hetzij aan de werf in Finland hetzij aan de werf in Frankrijk zou zijn gegund als de Duitse werf niet in aanmerking zou komen voor steun.

De Commissie kan derhalve in dit stadium niet met zekerheid uitsluiten, dat de steun het prijsverschil tussen de Duitse werf en zijn concurrenten in een zodanige mate verminderde, dat de Duitse offerte voor de koper aanvaardbaar werd.

Bovendien stelt de Duitse Regering de Commissie ervan in kennis, dat de Duitse werf voor dit contract ook concurrentie ondervindt van buiten de Europese Unie.

Wat de concurrent van buiten de Europese Unie betreft, vermeldt de Duitse Regering dat een Japanse werf (Mitsubishi Heavy Industries) grote inspanningen heeft gedaan om op de markt voor cruiseschepen door te dringen. Bovendien vermelden de Duitse autoriteiten dat de prijsofferte van de Japanse werf dicht bij die van werven binnen de Europese Unie lag en dat zij derhalve van mening zijn dat de subsidiëring noodzakelijk is om het contract niet aan een concurrent buiten de Europese Unie te verliezen.

Hoewel de Duitse autoriteiten de Commissie mededelen dat er pogingen zijn gedaan door een derde om het contract toegewezen te krijgen, en in aanmerking nemend dat het welbekend is dat de Europese scheepsbouw concurreert met Zuid-Korea en Japan, die geïnteresseerd zijn in het doordringen op de markt voor cruiseschepen en derhalve voor dergelijke contracten prijsaanbiedingen doen die concurrerend zijn met die van werven uit de Europese Unie, heeft de Duitse Regering geen specifieke inlichtingen verstrekt over de beweerde offerte van de Japanse werf, b.v. informatie over de prijs. Op grond van de huidige informatie kan de Commissie derhalve niet concluderen, dat de steun noodzakelijk is om het contract binnen de Europese Unie te houden.

In de notulen van de Raadszitting van 22 december 1986 verklaarde de Commissie dat zij bij de uitoefening van haar bevoegdheden overeenkomstig artikel 4, lid 5, inzake de kennisgeving van steunvoornemens voor werven in verschillende Lid-Staten die concurreren voor een zelfde order, bij de toepassing van de procedure van artikel 93 van het Verdrag alleen het laagste steunpeil zal toestaan, tenzij een hoger steunpeil binnen het plafond noodzakelijk lijkt om te waarborgen dat het contract binnen de Gemeenschap blijft en dat zij terzelfder tijd niet zal toestaan, dat dit specifieke contract wordt opgenomen in de grondslag voor de berekening van andere vormen van bedrijfssteun ingevolge artikel 5, lid 1, van de richtlijn.

Verder is een brief, van de reder (Star Cruise) aan de Duitse Regering, door de Duitse Regering aan de Commissie toegezonden. In deze brief wordt een overzicht gegeven van verschillende elementen betreffende het contract voor de bouw van de twee cruiseschepen.

Er wordt gesteld, dat Kvaerner-Masa in augustus 1995 werd uitgesloten, omdat zijn prijsstelling te hoog was — en in de brief van de reder wordt benadrukt dat de prijs van de Finse werven „zo hoog was dat wij onze order niet bij hen zouden hebben geplaatst, ook al zouden zij hebben aangeboden hun prijs aanzienlijk te verlagen”.

Wat de redenen betreft voor de keuze, het contract met Meyer-Werft te sluiten, zegt de reder dat hij meer geneigd was een aanbieding van Meyer-Werft te aanvaarden „als diens prijsaanbieding min of meer op hetzelfde niveau zou liggen als de concurrerende offertes van andere werven, wegens zijn grote vakkundigheid en wegens de professionele wijze, waarop de vertegenwoordigers van de werf gedurende de eerdere besprekingen en onderhandelingen over de order optraden”. Bij een bezoek aan de installaties van Meyer-Werft was de reder ten eerste onder de indruk van de hoge efficiëntie en kwaliteit van Meyer-Werft. De reder werd ook aangemoedigd door de aanzienlijke ervaring van Meyer-Werft met het bouwen van schepen voor de Indonesische Regering en was van mening, dat Meyer-Werft een begrip van de Aziatische cultuur en bereidheid om te goeder trouw te onderhandelen toonde, zowel vóór het sluiten van het contract als daarna met betrekking tot eventuele latere verzoeken om wijzigingen van het ontwerp en de bouw van de schepen van de onderneming.

[...]

Wat de concurrentie van buiten de Europese Unie betreft, deelt de reder mede, dat een Japanse werf (Mitsubishi) als uitwijkmogelijkheid werd aangehouden, omdat de reder meende, dat de Japanse werf zeer concurrerende offertes had gedaan voor andere cruiseschepen en zij over deskundigheid op het gebied van de bouw van cruiseschepen beschikt. De reder oordeelde echter, dat de appreciatie van de Japanse yen negatieve gevolgen had op de in US-dollar luidende offerte, doch dat een depreciatie van de yen deze zeer concurrerend zou ma-

ken. De reder zegt dat hij „de Europese werven niet informeerde over ons besluit om Mitsubishi als uitwijkmogelijkheid aan te houden, omdat wij niet wilden afwijken van het concurrerende karakter van het continuerende biedproces”.

Ten slotte deelt de reder mede dat als Meyer-Werft geen subsidie krijgt, Star Cruise zal moeten kiezen tussen het uitstellen van zijn order, totdat de prijzen in Europa dalen tot een passend niveau, of het bouwen van zijn eerste-generatie-schepen in het Verre Oosten.

Rekening houdend met de verschillende elementen van het geval en gezien artikel 4, lid 5, van de zevende richtlijn kan de Commissie in dit stadium niet concluderen dat de door de Duitse Regering aangemelde steun voor het betrokken contract verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt. Zij heeft derhalve besloten de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden met betrekking tot deze steunmaatregel.

De inleiding van de procedure van artikel 93, lid 2, van het EG-Verdrag heeft schorsende werking en de voorgenomen steun mag niet ten uitvoer worden gelegd tenzij en totdat de Commissie deze goedkeurt. Van de ontvanger van een onrechtmatig verleende steun, d.w.z. steun die verleend is voordat de Commissie een eindbeslissing heeft genomen, wordt verlangd dat hij de steun terugbetaalt in overeenstemming met de procedures en bepalingen van het recht van de betrokken Lid-Staat, met name die in verband met moratoire interessen over schulden van de Staat, waarbij rente wordt betaald over het aan de betrokken onderneming betaalde steunbedrag vanaf de datum van betaling op basis van het referentiepercentage dat op die datum wordt gebruikt voor de berekening van het netto-subsidie-equivalent van de verschillende steunvormen in die Lid-Staat.

De Commissie maant hierbij de Duitse Regering aan, haar opmerkingen binnen één maand na datum van dit schrijven kenbaar te maken.

Gelieve op te merken dat een afschrift van het onderhavige schrijven zal worden toegezonden aan de andere bij dit geval betrokken Lid-Staten, namelijk Finland en Frankrijk, en dat een afschrift van deze brief in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* zal worden bekendgemaakt. Bovendien zal een afschrift van deze brief aan de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA worden toegezonden [...].

De Commissie verzoekt dienovereenkomstig de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden hun opmerkingen over de betrokken maatregelen binnen één maand na dagtekening van deze mededeling toe te zenden aan:

Europese Commissie,
Wetstraat 200,
B-1049 Brussel.

Deze opmerkingen zullen aan de Duitse Regering worden medegedeeld.

II

(Voorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Gewijzigd voorstel voor een verordening (Euratom, EGKS, EG) van de Raad tot wijziging van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen alsmede van de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen met betrekking tot de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ⁽¹⁾

(96/C 144/08)

COM(96) 77 def.

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 189 A, lid 2, van het EG-Verdrag ingediend op 6 maart 1996)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot instelling van één Raad en één Commissie welke de Europese Gemeenschappen gemeen hebben, inzonderheid op artikel 24,

Gezien het voorstel van de Commissie, ingediend na advies van het Comité voor het Statuut,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Hof van Justitie,

Gezien het advies van de Rekenkamer,

Overwegende dat het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen dient te worden opgenomen in de basisnormen in de teksten waarin de rechtspositie van het personeel van de Europese Gemeenschappen wordt geregeld, en niet alleen moet gelden in verband met aanwerving;

Overwegende dat de Instellingen moet worden gevraagd in onderling overleg de positieve maatregelen vast te stellen ter bevordering van gelijke kansen voor mannelijke en vrouwelijke ambtenaren op de gebieden waarop het Statuut en de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden, betrekking hebben,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen wordt als volgt gewijzigd:

1. Na artikel 1 wordt het volgende artikel 1 bis ingevoegd:

„Artikel 1 bis

1. De ambtenaren hebben recht op gelijke behandeling bij de toepassing van het Statuut, zonder direct of indirect onderscheid ten aanzien van ras, politieke, filosofische of godsdienstige overtuiging, geslacht of seksuele geaardheid, onverminderd de specifieke statutaire bepalingen op grond waarvan een bepaalde burgerlijke staat is vereist.

2. De Instellingen bepalen in onderling overleg en na advies van het Comité voor het Statuut de maatregelen en acties ter bevordering van de gelijke behandeling van mannelijke en vrouwelijke ambtenaren met name door een einde te maken aan de bestaande ongelijkheid ten aanzien van de kansen van vrouwen op de gebieden waarop het huidige Statuut betrekking heeft, en treffen de nodige maatregelen.”

2. De tweede alinea van artikel 27 wordt vervangen door:

„Bij de keuze van de ambtenaren wordt geen onderscheid gemaakt ten aanzien van ras, politieke, filosofische of godsdienstige overtuiging, geslacht of seksuele geaardheid, burgerlijke staat of gezinssituatie.”

Artikel 2

De Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen wordt als volgt gewijzigd:

1. De eerste alinea van artikel 10 wordt vervangen door:

„Artikel 1 bis, artikel 5, leden 1, 2 en 4, en artikel 7 van het Statuut betreffende respectievelijk de gelijke behandeling, de indeling van de ambten in categorieën, groepen en rangen en de tewerkstelling van ambtenaren zijn van overeenkomstige toepassing.”

⁽¹⁾ PB nr. C 104 van 15. 4. 1993, blz. 13.

2. De tweede alinea van artikel 12, lid 1, wordt vervangen door:

„Bij de keuze van de tijdelijke functionarissen wordt geen onderscheid gemaakt ten aanzien van ras, politieke, filosofische of godsdienstige overtuiging, geslacht of sexuele geaardheid, burgerlijke staat of gezinssituatie.”.

3. Aan artikel 53 wordt de volgende tekst toegevoegd:

„Artikel 1 bis van het Statuut betreffende de gelijke behandeling van de ambtenaren is van overeenkomstige toepassing.”.

4. Artikel 83 wordt vervangen door:

„De artikelen 1 bis, 11, 12, eerste alinea, 14, 16, eerste alinea, 17, 19, 22 en 23, eerste en tweede alinea,

en 25, tweede alinea, van het Statuut betreffende de rechten en verplichtingen van de ambtenaar, en de artikelen 90 en 91 van het Statuut betreffende verzoeken en beroep, zijn van overeenkomstige toepassing.”.

Artikel 3

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke Lid-Staat.
